

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X**, zastoupen JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 12. 2019, č. j. 1 A 64/2019 - 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanoveného advokáta JUDr. Ing. Jakuba Backy **s e u r č u j e** částkou 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 13. 10. 2019, č. j. KRPA-356576-13/ČJ-2019-000022-ZZC, žalovaná zajistila podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“), žalobce za účelem jeho správního vyhoštění. Doba zajištění byla stanovena na 30 dnů ode dne omezení osobní svobody.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, kterou Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) výše uvedeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že stěžejní námitkou žalobce je nedostatečné odůvodnění realizovatelnosti účelu zajištění, tedy výkonu správního vyhoštění. Dle judikatury má totiž správní orgán povinnost předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda vyhoštění bude alespoň potenciálně možné, jsou-li mu překážky vycestování v době rozhodování o zajištění cizince známy nebo vyšly-li najevo. Není však nutné postavit najisto, že vyhoštění cizince bude skutečně realizováno. Postačí závěr o jeho možnosti, a to bez zdlouhavého obstarávání si důkazů či komplikovaného prokazování skutkových tvrzení, neboť rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění je prvním úkonem v řízení. V případě žalobce již nabylo dne 24. 9. 2019 právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění. Právě v tomto řízení byly posuzovány obavy žalobce z návratu do Uzbekistánu z důvodu jeho bisexuální orientace. Nebylo však shledáno, že by žalobci v Uzbekistánu hrozila vážná újma ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Je-li rozhodnutí o vyhoštění pravomocné, není soud oprávněn hodnotit v něm uvedené závěry stran vycestování žalobce. Ze skutečností zjištěných v době vydání napadeného rozhodnutí tak nevyplývalo, že správní vyhoštění žalobce nebude moci být za žádných okolností realizováno. Přestože bylo posouzení realizovatelnosti účelu zajištění ze strany žalované velmi stručné, je pro rozhodnutí o zajištění žalobce dostatečné. Na správnost jejího závěru nemá vliv dílčí pochybení spočívající v požadavku na prokázání odlišné sexuální orientace žalobce.

III.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítl, že žalovaná nesprávně uvážila o realizovatelnosti vyhoštění stěžovatele s ohledem na eventuální hrozbu vážné újmy, která mu v Uzbekistánu hrozí pro jeho sexuální orientaci. Nelze souhlasit s krajským soudem, že podmínky pro zajištění byly splněny, pakliže žalovaná tyto jeho obavy nevypořádala alespoň základním, přezkoumatelným a přijatelným způsobem. Sám krajský soud potvrdil, že vypořádání otázky hrozby vážné újmy ze strany žalované bylo neudržitelné, neboť po stěžovateli požadovala doložení homosexuální orientace. Žalovaná byla povinna vycházet ze závazného stanoviska ministerstva vnitra k vycestování stěžovatele. Toto závazné stanovisko však musí obsahovat i konkrétní vypořádání tvrzené vážné újmy hrozící při předání do státu původu. Pokud tedy žalovaná nevycházela ze stanoviska obsahujícího takovéto konkrétní vyhodnocení, zatížila své rozhodnutí vadou způsobující nezákonnost, kterou nemohl napravit ani soud. Z těchto důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil výrok I. rozsudku městského soudu i rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

pokračování

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Podstatou kasační stížnosti je posouzení, zda městský soud správně vypořádal žalobní námitku, že se žalovaná nedostatečně zabývala otázkou realizovatelnosti účelu zajištění, tedy výkonu správního vyhoštění stěžovatele do země původu, o němž již bylo k datu jejího rozhodnutí pravomocně rozhodnuto.

[8] Dle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je policie *oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění.*

[9] Podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců *[p]olicie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Při stanovení doby trvání zajištění je policie povinna zohlednit případy nezletilých cizinců bez doprovodu a rodin či jiných osob s dětmi. Je-li to nezbytné k pokračování přípravy výkonu správního vyhoštění, je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně. V řízení o prodloužení doby trvání zajištění cizince za účelem správního vyhoštění je vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení. Odvolání, obnova řízení ani přezkumné řízení nejsou přípustné.*

[10] Městský soud správně připomněl usnesení rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, podle něhož má správní orgán povinnost zabývat se již v řízení o zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců možnými překážkami správního vyhoštění v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Taková úvaha správního orgánu je dle rozšířeného senátu nezbytná například tehdy, pokud bude správnímu orgánu již před rozhodnutím o zajištění cizince zřejmé, že by zde mohly být dány důvody znemožňující vycestování cizince ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. V takovém případě nebude oprávněn vydat rozhodnutí o zajištění cizince dříve, než si opatří závazné stanovisko Ministerstva vnitřní věci k tomu, zda je vycestování cizince možné (ve vztahu ke správnímu vyhoštění viz § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců).

[11] V případě zajištění za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je tedy správní orgán v souladu s § 179 téhož zákona povinen učinit úvahu o tom,

zda je vůbec možné vydat a vykonat rozhodnutí o správním vyhoštění cizince. Smyslem tohoto pravidla je, aby za účelem správního vyhoštění nedocházelo k omezování osobní svobody těch osob, u nichž sledovaný účel nelze naplnit pro existenci skutečného nebezpečí, kterému by mohl být v důsledku správního vyhoštění cizinec vystaven (tzv. zásada *non-refoulement*). Dle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je takovým nebezpečím navrácení v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2019, č. j. 9 Azs 333/2019 - 36). Je-li proto žalované z úřední činnosti známo, že by existovala obecná překážka trvalé povahy pro vycestování zajišťovaného cizince do příslušné země, případně tvrdí-li zajišťovaný cizinec takové zásadní a individualizované skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by mu při vrácení do státu původu hrozilo skutečné nebezpečí, žalovaná není oprávněna zajištění provést dříve, než bude mít k dispozici závazné stanovisko Ministerstva vnitra k vycestování cizince.

[12] Městský soud současně správně zdůraznil smysl rozhodnutí o zajištění, jímž není konečné posouzení otázky, zda má být cizinci uloženo správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro jeho pozdější realizaci. V řízení o zajištění cizince proto není nutné postavit najisto, že vyhoštění cizince bude skutečně realizováno, postačí závěr o jeho možnosti (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2016, č. j. 4 Azs 18/2016 - 43, či ze dne 31. 10. 2016, č. j. 8 Azs 46/2016 - 24). Za situace, kdy cizinci již bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, které nabylo právní moci, nemusí pak žalovaná činit pouze předběžný úsudek o možných překážkách vyhoštění cizince, ale může vyjít z pravomocného a vykonatelného rozhodnutí o správním vyhoštění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 33/2013 - 35).

[13] Dle správního spisu stěžovatel přicestoval dne 29. 4. 2019 do schengenského prostoru a dne 2. 5. 2019 do České republiky. Cestoval na základě litevského víza platného do 21. 5. 2019. Dne 1. 8. 2019 s ním bylo zahájeno řízení o jeho správním vyhoštění, neboť na území pobýval bez pobytového oprávnění. Dne 4. 9. 2019 mu bylo uloženo správní vyhoštění v délce 2 let. Dle výjezdního příkazu byl stěžovatel povinen vycestovat do 9. 10. 2019. Podkladem uvedeného rozhodnutí bylo mimo jiné závazné stanovisko Ministerstva vnitra ČR ze dne 2. 8. 2019, č. ZS50277, k možnosti vycestování cizince. Ministerstvo v něm konstatovalo, že se na stěžovatele nevztahují důvody ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, které by znemožňovaly jeho vycestování do Uzbekistánu.

[14] Dne 13. 10. 2019 se stěžovatel dostavil ke správnímu orgánu, aby vyřešil svůj pobyt. Při vysvětlení podaném téhož dne uvedl, že od počátku svého pobytu v ČR bydlí v paneláku na P. s dalšími osmi lidmi, které nezná. Na základě správního vyhoštění nevycestoval, neboť chce zůstat v ČR z důvodu, který uváděl již v řízení o správním vyhoštění. Jedná se o jeho bisexuální orientaci, pro kterou odcestoval z Uzbekistánu a nemůže se tam vrátit. V Uzbekistánu byl jednou fyzicky napaden 6 lidmi poté, co jej přistihli s kamarádem. Homosexualita je tam trestná. Když se o ní lidé dovědí, mohou jej klidně zabít. Nezná konkrétní případ odsouzení, ale slyšel o tom. Jako stoupence islámského náboženství jej lidé mohou zabít kamenem. Je ženatý a má syny ve věku 6 a 8 let. Před jeho odjezdem bydleli všichni dohromady v jejich společném domě, je s nimi nadále v kontaktu přes internetovou aplikaci. V Uzbekistánu žijí i rodiče, bratr a sestry.

pokračování

Jeho rozhodnutí odcestovat tolerují. Finanční prostředky nemá, pracoval asi týden, teď jej nikdo nechce zaměstnat, na jídlo a nájem mu půjčují krajané. Dobrovolně nevycestuje.

[15] Poté byl stěžovatel rozhodnutím žalované zajištěn za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění byla stanovena na 30 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[16] Shora shrnuté skutečnosti je třeba hodnotit v kontextu rozhodování o zajištění cizince za účelem jeho vyhoštění, v rámci něhož je třeba v časové i informační tísní posoudit potencialitu cizincova vyhoštění. Tvrzení stěžovatele uvedená při podání vysvětlení dne 13. 10. 2019 nemohla vyvolat u žalované důvodné pochybnosti, že by jeho správní vyhoštění do země původu nebylo možné realizovat. Jak správně zdůraznil městský soud, o jeho správním vyhoštění již totiž bylo pravomocně rozhodnuto, přičemž stěžovatel nyní neuvedl žádné jiné důvody, pro které by nebylo jeho správní vyhoštění možné, ale zopakoval důvod, který uvedl již v řízení o správním vyhoštění. Bylo-li však pravomocně rozhodnuto o správním vyhoštění stěžovatele dne 4. 9. 2019, tj. krátce před rozhodováním žalované o jeho zajištění (13. 10. 2019), a stěžovatel zopakoval stejný důvod znemožňující jeho vyhoštění jako v řízení o správním vyhoštění (bisexualita), vycházela žalovaná při posouzení potenciality správního vyhoštění stěžovatele legitimně ze závěrů příslušného řízení o správním vyhoštění.

[17] Za situace, kdy byla stěžovatelem uváděná obava z vážné újmy hrozící mu pro jeho sexuální orientaci vypořádána ve zcela aktuálním řízení o správním vyhoštění, je pak z hlediska přezkoumatelnosti správního rozhodnutí dostačující, aby žalovaná odkázala na závěry tohoto řízení a při svém rozhodování z nich vycházela, jako se tomu stalo v projednávané věci. Není naopak nezbytné trvat na tom, aby se žalovaná toutéž otázkou s odstupem jednoho měsíce znovu podrobně a konkrétně zabývala.

[18] V řízení o správním vyhoštění stěžovatele si přitom žalovaná vyžádala závazné stanovisko Ministerstva vnitra podle § 179 zákona o pobytu cizinců, zda je vycestování možné. Rozhodnutí o správním vyhoštění i o zajištění stěžovatele jsou tak založena na témže závazném stanovisku, v němž Ministerstvo vnitra neshledalo důvody, které by znemožňovaly vycestování stěžovatele do Uzbekistánu. K námitce stěžovatele Nejvyšší správní soud ověřil, že uvedené stanovisko se vyjádřilo rovněž konkrétně ke stěžovatelem tvrzené obavě z hrozícího pronásledování ze strany policie a místních obyvatel z důvodu jeho bisexuální orientace: *„Správní orgán předně připomíná, že cizinec má v zemi původu manželku a dva syny, s nimiž dle vlastních slov až do svého odjezdu ze země původu žil v jejich rodinném domě a k nimž by se také mohl a má v úmyslu v případě vycestování a návratu do Uzbekistánu opětovně vrátit. Jmenovaný zároveň v průběhu řízení neuvedl, že by kdy dal svou bisexuální orientaci jakkoliv otevřeně najevo a měl být tedy právě v této souvislosti vystaven jednání, které by bylo možné považovat za relevantní z hlediska ustanovení § 179 zákona o pobytu cizinců, vyjma jediného incidentu s policií nehovořil ani o žádných konkrétních problémech s bezpečnostními složkami či státními orgány Uzbekistánu, rovněž neuvedl, že by byl kdy v minulosti trestně stíhán, a z jeho výpovědi nevyplýnuly ani skutečnosti, které by svědčily o podrobení jeho osoby přímo mučení či nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu ve smyslu citovaného čl. 3.“* Z uvedeného vyplývá, že Ministerstvo vnitra neshledalo stěžovatelem tvrzenou obavu z hrozícího skutečného nebezpečí v zemi původu reálnou vzhledem k absenci tvrzení o bisexuálním chování, resp. o tom, že by udávaná sexuální

orientace stěžovatele byla veřejně známa a on byl v zemi původu jako bisexuál vnímán, a především pak s ohledem na to, že před svým odjezdem žil v souladu se svou orientací v heterosexuálním svazku, přičemž sám vyjádřil úmysl v soužití s manželkou a jejich syny v případě vycestování do Uzbekistánu pokračovat. Stěžovatel tedy neuvedl jakékoli individualizované skutečnosti, na jejichž základě by bylo možné uvažovat o tom, že by byl po svém návratu vystaven skutečnému nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců.

[19] Jelikož závazné stanovisko ministerstva vnitra, na něž žalovaná odkázala, obsahovalo konkrétní a zcela adresné vypořádání stěžovatelem tvrzené obavy, nemusela si žalovaná činit vlastní předběžný úsudek o možných překážkách správního vyhoštění stěžovatele, ale mohla vyjít z pravomocného a vykonatelného rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 4. 9. 2019. Jak již konstatoval městský soud, na zákonnost jejího rozhodnutí o zajištění stěžovatele nemohlo mít vliv dílčí pochybení spočívající v požadavku na doložení důkazů o sexuální orientaci stěžovatele, resp. poukazu na jejich absenci. Pro úplnost nicméně Nejvyšší správní soud žalované připomíná, že z hlediska azylového práva není dle čl. 10 odst. 2 směrnice 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 (tzv. kvalifikační směrnice) relevantní, zda je pro cizince možné jeho sexuální orientaci doložit. Relevantní je, zda mu bisexuální orientaci připisuje původce pronásledování v zemi původu a zda je jako bisexuál vnímán (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2019, č. j. 4 Azs 35/2019 - 69).

[20] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[21] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[22] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby - podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále též „advokátní tarif“) v celkové výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 714 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

[23] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud nepřiznal odměnu za úkon právní služby - další porada s klientem přesahující jednu hodinu [§ 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu]. Zástupce stěžovatele sice doložil konání porady s klientem dne 23. 4.

pokračování

2019 v délce 75 minut, ale podle názoru Nejvyššího správního soudu nebyl tento úkon v takovém časovém rozsahu účelný a nezbytný. Ustanovený zástupce zastupoval stěžovatele již v řízení o podané žalobě před městským soudem. Z obsahu kasační stížnosti a jejího doplnění pak vyplývá, že zástupce stěžovatele zde uplatnil argumentaci, která je téměř totožná s argumentací, kterou uvedl už v doplnění žaloby. Rovněž lze poukázat i na to, že skutkový stav projednávané věci je zcela jednoduchý. Obdobně Nejvyšší správní soud postupoval již například v rozsudcích ze dne 27. 2. 2019, č. j. 7 Azs 334/2018 - 34, ze dne 29. 3. 2019, č. j. 9 Azs 446/2018 - 21, ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 Azs 76/2019 - 39, nebo ze dne 22. 8. 2019, č. j. 3 Azs 241/2019 - 48.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu